

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer drs. A.D. Wiersma
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR2297/2022-U039

Uw referentie

Datum 20 april 2022
Betreft Wet tijdelijke onderwijsvoorzieningen bij massale toestroom van ontheemden

Geachte heer Wiersma,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) toetst voorgenomen wetgeving op de gevolgen voor de regeldruk voor bedrijven, burgers en professionals. ATR heeft op 19 april 2022 de *Wet tijdelijke onderwijsvoorzieningen bij massale toestroom van ontheemden* ontvangen voor toetsing.¹ Vanwege het spoedeisende karakter van het wetsvoorstel heeft er geen internetconsultatie plaatsgevonden.

Het wetsvoorstel biedt een juridische grondslag voor de inrichting van tijdelijke onderwijsvoorzieningen binnen bestaande scholen of als zelfstandige school. De doelstelling van deze tijdelijke voorzieningen is om ontheemde Oekraïense kinderen sneller een passende onderwijsplek te bieden, door schoolbesturen de mogelijkheid te bieden om van bepaalde onderdelen van de sectorwetgeving af te wijken. Het legt daarbij vast van welke wettelijke bepalingen bij ministeriële regeling afgeweken mag worden, zoals de inrichting van het onderwijs, de vereisten voor het personeel en de huisvesting. Het wetsvoorstel biedt de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs ook bevoegdheden om gemeentebesturen en scholen te verplichten het onderwijsaanbod uit te breiden. Het voorstel legt de regie voor die uitbreidings-verantwoordelijkheid bij het college van burgemeester en wethouders (B&W).

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

¹ De volledige benaming van het wetsvoorstel luidt: Voorstel van Wet tot wijziging van de Wet op de expertisecentra, Wet op het primair onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs en Wet voortgezet onderwijs 2020 in verband met de inrichting van tijdelijke onderwijsvoorzieningen als gevolg van de massale toestroom van ontheemden als bedoeld in de Richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (PbEU 2001, L212).

1. Nut en noodzaak

Vanwege de oorlog volgend op de Russische invasie zijn inmiddels miljoenen Oekraïners ontheemd geraakt en hun land ontvlucht. Een deel van de ontheemden wordt in Nederland opgevangen. In 2021 waren er in totaal circa 13.000 bekostigde eerstejaars nieuwkomers in het primair en voortgezet onderwijs. Er wordt nu rekening gehouden met 15.000 tot 25.000 nieuwe leerplichtige kinderen, maar de kans bestaat dat er nog veel meer kinderen naar Nederland komen. Zij hebben recht op onder meer fatsoenlijk onderdak, levensonderhoud, medische zorg en onderwijs.²

Vanwege de verwachte groei van het aantal leerplichtige ontheemde kinderen uit Oekraïne, in combinatie met de huidige personeelstekorten in het onderwijs, wordt niet uitgesloten dat het bestaande onderwijsaanbod voor nieuwkomers niet voldoende in staat zal zijn de toestroom van Oekraïense leerlingen te absorberen. Het wetsvoorstel bevat daarom maatregelen om ervoor te zorgen dat er in Nederland voor alle leerplichtige kinderen altijd voldoende (passend) onderwijsaanbod beschikbaar is. Gezien het wezenlijke belang van het recht op onderwijs voor alle kinderen is het volgens de toelichting bij het voorstel noodzakelijk vanuit de rijksoverheid sturend op te kunnen treden als de situatie daarom vraagt.

Het college acht nut en noodzaak van het voorstel voldoende onderbouwd. Het heeft geen aanvullende opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

Volgens de toelichting zijn er vanwege de buitengewone omstandigheden op verschillende plaatsen in het land al regio's gestart met een tijdelijke onderwijsvoorziening. De praktijkervaring van de scholen wordt meegenomen in de uitwerking van de lagere regelgeving, waaronder de mogelijkheden om af te wijken van wet- en regelgeving voor de inrichting van een tijdelijke onderwijsvoorziening. In de regeldrukparagraaf bij het voorstel is opgenomen dat "de regeldruk mogelijk afneemt" door de versoepeling van regelgeving ten aanzien van onderwijstijd, bevoegdheden en huisvesting, en wordt "verzacht" door de introductie van een laagdrempelige procedure voor het inrichten van een tijdelijke onderwijsvoorziening. Het college plaatst hierbij de kanttekening dat de aanvraag en (snelle) inrichting van een tijdelijke onderwijsvoorziening voor nieuwkomers voor scholen waarschijnlijk een dusdanige inzet vereist, dat het benutten van de mogelijkheden om af te wijken van wet- en regelgeving naar verwachting niet als minder belastend wordt ervaren.

3. Werkbaarheid

Het uitgangspunt in het voorstel is dat het starten van een tijdelijke onderwijsvoorziening een vrijwillige keuze is van een schoolbestuur. Voor veel scholen zal naar verwachting met de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel weinig veranderen, omdat zij geen tijdelijke onderwijsvoorziening zullen inrichten. Voor scholen die dat wel zullen doen, is het van belang om betrokken zijn/worden bij de ontwikkelingen op regionaal en gemeentelijk niveau aangaande de instroom van het aantal leerplichtige ontheemde kinderen uit Oekraïne. Die betrokkenheid is noodzakelijk om tijdig te kunnen beoordelen of het (lokale) aanbod voldoet of dat een nieuw initiatief nodig is.

3.1 Het college adviseert de scholen regelmatig te informeren over de instroom van leerplichtige ontheemde kinderen uit Oekraïne in hun regio en

² [Aanpak van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

gemeente, zodat zij tijdig kunnen voldoen aan de verplichting om een tijdelijke onderwijsvoorziening in te richten, eventueel in samenwerking met andere scholen.

De tijdelijke onderwijsvoorziening die met dit wetsvoorstel mogelijk wordt, beoogt nadrukkelijk geen nieuwe institutionele structuur te bieden. Het voorstel maakt uitsluitend een afwijkend juridisch regime mogelijk voor het onderwijs aan vooral ontheemde kinderen. Het onderwijs in tijdelijke onderwijsvoorzieningen zal gericht blijven op een zo spoedig mogelijke doorstroom van leerlingen naar een reguliere (of speciale) onderwijsvoorziening. Het onderwijs in een tijdelijke voorziening is gericht op integratie van de leerlingen in de Nederlandse samenleving (en in de taal) en duurt idealiter niet langer dan nodig om voldoende toegerust te zijn om die overstap te kunnen maken, aldus de toelichting.

In het wetsvoorstel is geen evaluatiebepaling opgenomen. Het college is van mening dat een evaluatie nuttig kan zijn voor het bepalen of de geboden ruimte mogelijkheden biedt voor de reguliere onderwijspraktijk. Mogelijk kan het aanbieden van een tijdelijke onderwijsvoorziening binnen de bestaande structuur ook inzichten opleveren voor het onderwijs aan andere nieuwkomers.

3.2 Het college adviseert een evaluatiebepaling op te nemen met het doel nieuwe inzichten voor de onderwijspraktijk te signaleren.

4. Gevolgen regeldruk

Het wetsvoorstel maakt het mogelijk om voor de inrichting van de tijdelijke onderwijsvoorzieningen van bepaalde wettelijke eisen af te wijken. Het legt daarbij vast van welke wettelijke bepalingen bij ministeriële regeling afgeweken mag worden, zoals de inrichting van het onderwijs, de vereisten voor het personeel en de huisvesting. Na oprichting van een tijdelijke onderwijsvoorziening meldt het bevoegd gezag dit aan uw ministerie. Voor reeds bestaande tijdelijke voorzieningen wordt dit met terugwerkende kracht mogelijk gemaakt. Bij ministeriële regeling worden nog nadere voorschriften vastgelegd voor deze meldingsprocedure van een tijdelijke onderwijsvoorziening.

Het vereiste inrichtingsplan moet toelichten in hoeverre wordt afgeweken van de wettelijke bepalingen en is de grondslag voor het toezicht van de Inspectie op de tijdelijke onderwijsvoorziening.

De regeldrukparagraaf gaat summier in op de gevolgen voor de administratieve processen bij implementatie van een tijdelijke voorziening. Veel bepalingen en verplichtingen worden nog nader uitgewerkt. De gevolgen voor de regeldruk zijn volgens het college pas goed te overzien als de (afwijkende) vereisten voor een tijdelijke onderwijsvoorziening en de meldingsprocedure verder zijn uitgewerkt.

4.1 Het college adviseert bij de uitwerking van de lagere regelgeving de gevolgen voor de regeldruk voor de scholen die een tijdelijke onderwijsvoorziening willen inrichten, kwalitatief en kwantitatief in beeld te brengen conform de door het Rijk gehanteerde systematiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

Het college verzoekt de regelgeving waarmee de (afwijkende) vereisten voor een tijdelijke onderwijsvoorziening en de meldingsprocedure worden uitgewerkt, voor advies voor te leggen aan ATR.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris